

2024

AO

Total marks: 80

Time : 3 hours

General Instructions :

- i) *Approximately 15 minutes is allotted to read the question paper and revise the answers.*
- ii) *The question paper consists of 22 main questions.*
- iii) *Internal choice has been provided in some questions.*
- iv) *Write the correct question number in your answer sheet to indicate the option being attempted.*

N.B: *Check that all pages of the question paper is complete as indicated on the top left side.*

SHILEM – A (Rajem Latang)

1. **Teküpoklen agüja alibaji junga züngang aser tasüngdangbatemji langzüang:**

Senso tajungi pei nübur asoshi mapa tajung inyaker. Shinoki pei nübur aser pei lima atema nübu, rongsen, mapang aser shisatsü agi yarir parnokji senso tajung ta züngshir. Pei jurila ajangzüksü atema masü saka pei lima nübur ajangzüksü atema senso shiai inyaksüla.

Mejai koda meranga aser tanen makai inyaker, yamaji nübur ajaki pei asoshi mapa meranga aser shisa kaa inyaksü angazüksüla. Inyakba agi takar akümer saka meinyakra sensaka alitsü. Ajaki wadang balala nung mapa balala meranga inyakra iba jagi linük ka meraketaksür. Nisung shiai pei lima atema mapa meranga inyaksüla. Mapa meranga aser nendaka inyakbaji senso ka teinyaksü tongtibang shilem mesüra asen nem lemezüksüba mapa senzuka yutsübaji tai tulu lir. Office-i mapang shitak nung or temulung agüja aser merükmerüka inyaka yutsübaji awashi tajung. Mapa meranga inyaker taküm kaji ajaki meraketa repranger.

Alima nung mapa meranga inyaker rongnung America nunger, England nunger, Japan aser China nungertemji lir. Parnoki mapa meranga inyakba yong parnok lima nung senso ka tali meraketa repranger. Item lima nung nübur ajaki mapa kanga meranga aser tasa kaa inyaker. Ibayongji parnok lima takar akümer. Takar lima akümtsü asoshi nübur masü saka wadang balala nung alimai züngshitsüsa mapa jenti inyaksü renema alitsü nüngdak.

Aluyimertem shirnoki metsü tsüngküm shitak nung meranga inyaker, parnoki pei kisung ajangzükba dang masü saka nüburtem ajak ajangzüksüsa inyakteter. Iba jagi linük ka rongsenketsung nung ajungketer aser nübur anüngaponga metoktsür. Yamaji kaketshirtem shirnoki meranga azünger parnoki takok tajung ngua pei Khonang nüngsang anguba dang masü saka iba jagi pei linük aser nüburtem jenjang tejakleni anir.

Nisung shia inyaksü mapa balala lir. Nübur shiai item mapa balala ajak shia alitsü nüngdaker. Nisung kati mapa tapu aika shia aser meteta alitsü nüngdak. Item rongnung karbosa tangar dang nungi tajungba lanur shiai inyaktetsüla. Kodang nisung kati mapa jenti tobur junga mesüra ronem ronema inyakteter, iba jagi linük nung terenlok adokdaksür.

Itemi langzüang:

- (a) Senso tajungi pei nübur asoshi mapa _____ inyaker. 1
 - i. meranga
 - ii. tajung
 - iii. jenti
 - iv. aika
- (b) Nisungi kechi nungi meranga inyaksü angazüker? 1
 - i. Tsürabur
 - ii. Shiruru
 - iii. Medemer
 - iv. Meja
- (c) Asen nem lemsüktsüba mapa senzuka yutsübaji _____ tulu lir. 1
 - i. temenen
 - ii. tai
 - iii. khuret
 - iv. shisabulu
- (d) Mapa meranga inyaker taküm kaji tangari koma repranger? 1
 - i. Sabua
 - ii. Akhümketa
 - iii. Meraketa
 - iv. Nükshia
- (e) Parnoki mapa meranga inyakba yong parnok lima nung _____ ka tali meraketa repranger. 1
 - i. nisung
 - ii. tetsür
 - iii. tebur
 - iv. senso
- (f) Takar lima akümtsü asoshi nübur masü saka wadang balala nung alimai _____ mapa jenti inyaksü renema alitsü nüngdak. 1
 - i. züngshitsüsa
 - ii. meteta
 - iii. sabutsüsa
 - iv. meimtsüsa
- (g) Meranga inyakba tajangzük kar shiang. 2
- (h) Senso ka tongtiban teinyaksü kechi? 2

SHILEM – B (Olem)

2. **Agüja aliba onük aser arrla amshia ojang 100 – 150 shi nung shiti ka züluang:**

- a. Na Temjenba/ Temjenla, Heritage colony, Dimapur nung alir, nai osang kakat nung züngshiba ama, Human Resource Manager, Excel Software, C.P Road, Dimapur dangi Computer Engineer mapa atema temepishiba shiti ka züluang. 6

Mesüra

- b. Ner school-I ayongzüba ‘Lipoküm Anogo’ koda amung, iba sentong nung tangar school-tem jaoka shilem agi iba indang osang kakat nung adoktsü asoshi osang agütsüba ka züluang.

3. **Agüja aliba onük aser arrla amshia ana rongnung ka ojang 50 shi nung züluang:**

- a. Na kaket zülur tajung ka, nai züluba kaket tasen ka sayatsü asoshi ner medemer, adianu aser nüngdakbapur jaokba (invitation) ka züluang.

Mesüra

4

- b. Agüja aliba onük amshia sensaksem ka züluang:
Medemer ana tsüngda tatidang temer kechi inyaktsü sentongsa lir, iba indang sensaksem (dialogue) ka züluang.

SHILEM – C (Orrlem)

4. **Agüja alibatem nungi shitak telangzüba agüjang:**

5x1=5

- (a) Koba ojang ya timsü ojang?
(i) Masü (ii) Kar
(iii) Mali (iv) Maka
- (b) Oti aser Nendong temesüktep ojang mesüra oyim dang kechi ajar?
(i) Rarem leplashi (ii) Nendong saku
(iii) Müken Nendong (iv) Ramok leplashi
- (c) Tana Amilemi belenzüka Tasem Amilem dang oa ashibaji _____ tongta.
(i) Jilok tongta (ii) Müken tongta
(iii) Tana tongta (iv) Otenta tongta
- (d) Oren ana mesüra ana dak tali mesentepa tuluba kümtetba dang kechi ajar?
(i) Kezi oren (ii) Atentep oren
(iii) Ayimlok oren (iv) Oren jinutep
- (e) Mapanglem tapu asemji kaka shia kwi lemsar?
(i) Ana (ii) Asem
(iii) Pezü (iv) Pungu

5. **Timsü aser Rapasü leni meyipang:**

2x1=2

- (a) Tulus ashiba manga nungma.
(b) Tsüngrem temeim ajak den kasasa lir.

6. **Jilok aser müken tongta leni meyipang.**

2x1=2

- (a) Yimsüsüri ashi, 'bangdak küpok liang.'
(b) Merenlai ozü ki tobur ajung indang thama.

7. **Item oren kobala oren nungsa aden züluang.**

2x1=2

- (a) Alila anogo shia alui aor.
(b) Asenoki ngunüba nisung shiba indang ajaki angashia lir iba to ya.

8. (a) Temsulai ni aiben yarir (Tongnir, salur aser nendong lemdangang)

1

(b) Yimya agi sensakeri ajemalur (Tongnir muralokoing, salur atsülangang) 1

9. **Mungra tapu kwi lir talishitsü oren ka ka zülüang.** 1+1=2

10. **Ao oshi agi meyipang:** 5x1=5

- (a) What a beautiful house you have!
- (b) He spoke very softly.
- (c) No need to worry.
- (d) Who broke the window?
- (e) Why are you absent-minded?

SHILEM - D (Otsü aser Sangro)

11. **Agüja aliba nungi shitak telangzüba shimteta:** 5x1=5

(a) Kidang _____ aliba agi kibong ta ajar.

- (i) Putepa aser pelatepa
- (ii) Jungtepa aser yaritepa
- (iii) Yaritepa aser putepa
- (iv) Jungtepa aser putepa

(b) “Ankodangi aoba tetezü

- (i) An tekong shizükba
- (ii) An tekong atangba
- (iii) An tekong lepzükba
- (iv) Aeni aoba

(c) Aori küm nung alu lenmang _____ tashi apir.

- (i) anaben
- (ii) asemben
- (iii) pezüben
- (iv) punguben

(d) Chungliyimti riju penzür angji ni _____.

- (i) lilasang
- (ii) sotetlasang
- (iii) mesemshilasang
- (iv) tialasang

(e) Sariwar tetezü?

- (i) Tsükchir pelateper
- (ii) Aeni aor
- (iii) Tongpangi aor
- (iv) Ainlen jajar

Item tasüngdangbatem ojang 20 – 25 tashi nung langzüang: 6x2=12

12. Benjongbentsü nung aon kentsütepa tapu anaji kechisa.

13. a. Aor sobalibaji kechiba tangari junger ta ashir?

Mesüra

b. Kima yimdong jembishinü awashi yimya tajung kar shiang.

14. Kechiba asenoki arem lushu aser tzü mopung kümzüka ayutsüla.

15. Tzüpong tetezü kechi?

16. ‘Lisem Manung Tenüng’ sangro nung sangro züluri kechi inyaksü mulungtet?

17. a. Shirsa sobu totep?

Mesüra

b. Imtimeren Jamiri pa tayang mulung kechi agi süneptsü ta bilem?

Item tasüngdangbatem ojang 40 – 50 tashi nung langzüang: 2x4=8

18. Nagaland nung nai metetba ‘Tourist Spot’ mesüra State Government-I agizüka

aser meteta aliba ‘Tourist Village’ ka indang rasaa züluang.

19.a Kechiba nokinketer ta aja? Nokinketer temi kechi osetsa amshia rara?

Mesüra

b. Tokonglu ayimba jenjang telemsa kwi lir tenüngtem shiang aser rateta züluang.

Item tasüngdangbatem ojang 60 – 90 tashi nung langzüang: 3x5=15

20.a. Sobaliba tetezü kechi? Sobaliba tapu kwi rateta züluang. (1+4=5)

Mesüra

b. Yimjung tetezü kechi? Yimjung ajanga kechi adoker? Na yimjung yanglur ka ta shitettsü nai kechisa inyaksütsüla? (1+1+3=5)

21. ‘Pa temeshi lai kü tanela chiyungtsü. Ni mekiümzükra ni tanaben asiütsü’.

i) Koba sangro nungi? (1)

ii) Shibai mejem? (1)

iii) Agüja aliba orentemji rateta shiang? (3)

22 a. “Anikilen tasüngtet ashiapong

aser anembong akaba kin.

Tetsü-tamo-taniik- taku ketepsentep,

Ilang-tinu temeimtep.”

i) koba sangro nungi? (1)

ii) Shibai zülu? (1)

iii) Tekongji rateta züluang. (3)

Mesüra

b. “Batir kilang tajung metsü küma

Septsü dentsü mopungi oner ogo.

Putu jenti züsenba rongsen agi

Aoyi küma sayatenyatsüogo.

Putusa putu Ao kin otsü nung

Mamatsttsü asükolang tonga”.

i) Koba sangro nungi? (1)

ii) Shibai zülu? (1)

iii) Tekongji rateta shiang. (3)
